

Rezultatele științifice individuale de cercetare în anii 2020-2021 prezentate la concurs tema:
“Viața spirituală din spațiul carpato-nistean în secolul al XIX-lea – începutul secolului XX”

Studierea și reflectarea unei teme legate de istoria spiritualității, după părerea noastră, este pe cât de captivantă, pe atât de supusă riscului. Totuși credem că asemenea cercetări necesită a fi efectuate și aceasta, de fapt, a fost una din principalele cauze care ne-a motivat să abordăm un astfel de subiect. Segmentul a fost foarte puțin cercetat, cu toate că în ultimul timp în istoriografia din stânga Prutului apar tot mai multe lucrări referitor la viața cultică, chiar dacă ele, în linii mari, se referă la istoria ad integrum sau la unele aspecte de ordin cronologic sau tematic legate de Biserica Ortodoxă. Totuși credem că este necesar o abordare complexă și sistemică a ceea ce ar fi însemnat viața spirituală în spațiul românesc pentru un segment de timp ce ar cuprinde nu doar o perioadă istorică. Din aceste considerente tematic studiile noastre se axează atât pe studiul religiei dominante – adică a celei ortodoxe cât și a celorlalte curente religioase ce au existat în acest spațiu, iar din punct de vedere cronologic pentru o cuprindere și o înțelegere în ansamblu și se extind de la medieval și până la epoca contemporană. Ori necunoașterea istoriei generale a religiei ortodoxe și a diferitor comunități religioase din spațiul românesc în general și cel al Basarabiei în special, au dus la intensificarea tensiunilor dintre reprezentanții diferitor curente religioase din arealul geographic dat la sfârșitul secolului al XX-lea și începutul secolului al XXI-lea. Tocmai din astfel de considerente abordarea temei ni se pare cât se poate de actuală. Credem că este una dintre sarcinile principale ale istoricilor din Republica Moldova și practic vorbind, fără a exagera se poate vorbi despre o nouă direcției de cercetare în domeniul istoriei în special, iar dacă luăm în considerației interdisciplinaritatea investigațiilor, în domeniul socio – uman în general.

Cât privește impactul și necesitatea unor astfel de studii asupra societății civile, acesta este unul mai mult decât clar – cunoașterea trecutului și istoriei diferitor comunități religioase din spațiul românesc în general și cel carpato-nistean în special, precum și a realităților legate de relațiile cu populația ortodoxă autohtonă, va duce la o diminuare maxima a tensiunilor de ordin moral – religios, în conformitate cu politicile actuale ale Uniunii Europene ce promovează dialogul intercultural și interconfesional, inclusiv studiarea istoriei diferitor culte și curente religioase.

Rezultatul primordial al activității din ultimii doi ani este apariția a două instrumente de lucru importante pentru cercetarea acestei teme precum: „Istoria sfintelor mănăstiri Neamț și Secu” volumul 3-4 și a volumului V. Prin aceste instrumente de fapt au fost abordate două linii directorii în cercetarea socio-umanistică: pe de o parte a evoluției vieții religioase din spațiul românesc cu toate instituțiile sale *in corpore*; pe de altă parte s-a scos în evidență viața, fapta și opera a celui ce este considerat un revivator al vieții monahale nu numai în spațiul românesc, dar în întreaga lume ortodoxă – Paisie Velickovski.

Rezultatele nemijlocite cu referire la direcția de cercetare pornesc de la interesul pretendentului de mai mulți ani îndreptată spre această temă, fapt ce a permis diseminarea unor rezultate nu numai în spațiul de cercetare a Republicii Moldova dar și peste hotarele sale în așa țări ca: România, Rusia, Italia, Marea Britanie, Armenia sau Iran.

Dintre acestea, totuși vom scoate în evidență două articole, publicate în reviste cotate ISI: GUMENÂI I. Verità, realtà e soggettivismo nelle fonti storiche: Il rapporto di Arutjun Tumanian sugli armeni di Bessarabia nel 1918-1919, În: „Transylvanian Review”, vol. XXIX, Supplement no. 1, 2020, p. 205-

215 și GUMENĂI I. The Eastern Orthodox Church in Bessarabia: Uniformization and Russification Processes in the First Half of the 19th Century, În: „Transylvanian Review”, Romanian Modernity Historical, Cultural, and Theological Paradigms, Vol. XXX, Supplement No. 1, 2021, p. 81-97;

Propagarea rezultatelor cercetărilor s-a efectuat prin intermediul participărilor la diferite foruri științifice: simpozioane, congrese, conferințe etc., care pentru perioada anilor 2020-2021 însumează 31 de participări.

Dintre acestea am menționa participarea la așa manifestări științifice ca: Conferința internațională „PONTICA,” ediția 53. Constanța 15-16 octombrie 2020; International conference „History, spirituality, culture. Dialogue and interactivity”, Universitatea „Dunărea de Jos” Galați, 29-30 octombrie 2020; International conference „Borders and communities in Central and South-Eastern Europe”, Universitatea de Vest, Timișoara March 16th-17th 2021; Conferința internațională „Biserica Ortodoxă, statul și societatea românească. Istorie, cultură și mărturisire creștină în societatea europeană” Universitatea Ovidius Constanța 24-25 mai 2021; Conferința Științifică Internațională, „Educație din perspectiva valorilor”, Chișinău, 28 septembrie 2021; Conferința științifică internațională, „Viața ecleziastică și implicații laice din spațiul pruto-nistean în secolele XIX-XXI (consacrat împlinirii a 185 de ani de la sfințirea Catedralei Mitropolitane și a Clopotniței din Chișinău)” Ediția a V-a, 2 octombrie 2021 ș.a.

În aceeași ordine de idei se poate de afirmat că o serie de rezultate au fost aduse la cunoștința mediului de cercetare național și internațional, dar și persoanelor cointereseate printr-o serie de publicații precum: *Andronic Popovici Arhimandrit, "Istoria sfintelor mănăstiri Neamț și Secu" Editor Ion Gumenăi, Chișinău, Lexon Prim, 2020, vol. 3-4, 320 p. și Andronic Popovici Arhimandrit, „Istoria Sfintelor mănăstiri Neamț și Secu”, Ed. Ion Gumenăi, Chișinău, Lexon Prim, 2021, vol. V, 644 p.; GUMENĂI, I. PRISAC, L. Between separation and unity in the context of the great union: Armenians from Bessarabia IN: World War One and the Birth of a New World Order: The End of an Era. (ed. Ioan Bolovan and Oana Mihaela Tămaș), Cambridge Scholars Publishing, 2020, p. 184-203; ГУМЕНЫЙ И. Армянская община Кишинева (середина XVIII век – начало XX века) În: Штудии по кавказско-каспийской словесности, Научный журнал, Том 2.1, 2021, Тегеран, Иран, с.1-26; ГУМЕНЫЙ И. Армянская община Хынчешть и ее связи с семьей Манук-Бей, В: Caucaso-Caspica, Ереван, Выпуск IV, 2021, с. 47-55; GUMENĂI, I. Identitatea istorico-lingvistică a populației românești din Basarabia în lucrările autorilor din Imperiul Rus, În: Oltre i confini. Il dialogo transnazionale nelle discipline storiche e filologiche, Ed. Dan Cepraga, Federico Donadello, Criterion Editrice, Padova, 2020, p.87-99 ș.a. (în total 35 de lucrări).*

Este necesar de menționat că atât pentru diseminarea rezultatelor, cât și pentru organizarea unei școli și direcții de cercetare pe acest segment științific, pretendentul este conducător la o serie de teze de doctor cu o tematică ce cuprinde aria vizată de cercetare, cea a istoriei confesionale precum: *Denominări și mișcări religioase în spațiul pruto-nistean în secolele XIX-XX (Cazul comunităților protestante și neoprotestante); Preoți basarabeni în România comunistă sau Sistemul educațional și condiția morală a clerului din Basarabia (1812-1914).* În același sens au fost citite și cursurile: *Istoria creștinismului și a doctrinelor creștine* în programul cursurilor de recalificare din cadrul Institutului de Formare Continuă (anul de studii 2020-2021) și *Politici, atitudini și fenomene religioase în Basarabia sub stăpânirea țaristă*, din cadrul Școlii Doctorale de Studii Umanistice a Universității de Stat din Moldova (anul de studii 2021-2022).